

MEMÒRIA 2007

Arxivers sense Fronteres és una entitat sense ànim de lucre que ha treballat durant el 2007 en diversos projectes de cooperació i solidaritat arxivística internacional. S'han impulsat activitats de l'àmbit del patrimoni documental i la preservació de la memòria històrica de la ciutadania, i a més d'una forma molt especial s'ha treballat en la defensa dels drets individuals dels ciutadans i els drets col·lectius dels pobles. S'han desenvolupat projectes d'identificació i organització dels fons documentals d'arxius de molts països, especialment en Àfrica i en Amèrica Llatina, que facilitaran el donar a conèixer a la ciutadania la veritat i la possible restitució dels drets morals i jurídics dels afectats.

Al mateix temps durant aquest any s'ha continuat treballant en la reorganització interna d'AsF donat que era necessari adaptar la nostra entitat al continu creixement i demanda social de les activitats de cooperació de l'àmbit del patrimoni documental. En aquest sentit i com a resultat de l'estudi que es va elaborar en l'any anterior es va plantejar a l'Assemblea General de Socis un canvi de reorganització interna que afectava també a les seccions d'AsF. Després de l'exposició dels motius i les opinions dels socis es va acordar per unanimitat modificar els estatuts d'Arxivers sense Fronteres, deixant oberta la possibilitat que en un futur es pogués crear una associació d'associacions per anar totes en la mateixa direcció i tenir una bona coordinació a nivell mundial.

Modificació dels Estatuts

Durant aquest any vàrem realitzar diverses consultes a diferents organitzacions no governamentals referents a la modalitat d'organització interna en que estaven estructurades i fou a partir d'aquí quan vàrem veure la necessitat d'una modificació dels Estatuts que havien estat aprovats a l'Assemblea general extraordinària de 26 de novembre de 2003 a la ciutat de Barcelona.

Aquesta modificació implicaria uns canvis importants en la estructura interna així com una millor gestió i capacitat organitzativa tant per a nosaltres com per a les seccions constituïdes fins el moment.

Un dels objectius principals de la modificació dels Estatuts ha estat la supressió de la paraula "internacional" perquè els estatuts estaven aprovats per la legislació estatal espanyola i per tant podia suposar un obstacle i un problema tal i com estaven concebuts. Això implica la desaparició de les seccions per a passar a que cadascuna d'elles fossin una associació en el seu propi país amb independència d'actuacions tot

i que la coordinació entre nosaltres és i ha estat molt bàsica i respectada fins el moment.

La modificació dels estatuts va estar aprovada en l'Assemblea general extraordinària del dia 11 de juliol de 2007 que va tenir lloc a la ciutat de Barcelona.

Les modificacions han estat presentades al Registre Nacional de Asociaciones del Ministeri de l'Interior i s'està a l'espera de la seva acceptació.

Relacions Institucionals

Al llarg de l'any 2007 s'han establert moltes relacions amb institucions i entitats de diferents àmbits del patrimoni documental i la preservació de la memòria històrica. Entre d'altres s'han mantingut contactes amb els responsables de les institucions i entitats que col·laboren amb nosaltres en la realització dels projectes, com és la Subdirecció General de Archivos Estatales del Ministerio de Cultura, el Departament de Cultura (Generalitat de Catalunya), la Direcció General de la Memòria Històrica del Departament de Relacions Institucionals (Generalitat de Catalunya), i l'Ajuntament de Barcelona, entre d'altres. Finalment també s'ha continuat la col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona per tal d'impulsar el projecte d'organització dels fons documentals de la Comuna Urbana de Fes (Marroc)

Convenis:

Arrel dels projectes realitzats durant aquest any s'han signat convenis de col·laboració amb diverses institucions i entitats amb la finalitat de col·laborar en l'organització i conservació del patrimoni documental.

En aquest sentit s'ha signat un conveni de col·laboració amb el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i el Departament de Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya per a impulsar el Projecte de recuperació dels arxius de les dictadures militars de Llatinoamèrica amb l'objectiu d'elaborar un cens dels arxius i els fons documentals relacionats, d'aquella etapa política de diversos països de Sudamèrica.

Així mateix s'ha signat un conveni de col·laboració amb la Fundació Salvador Allende, de Santiago de Xile amb l'objectiu de col·laborar en la conservació i difusió del patrimoni documental d'aquesta fundació.

Administració general: secretaria, subsecretaria i tesoreria

Al llarg de l'any 2007 han augmentat les subscripcions dels socis i sòcies d'Arxivers sense Fronteres. En xifres absolutes el resultat ha estat el següent:

Altes de socis: 15	Baixes de socis: 2
Altes de socis institucionals: 2	Baixes de socis institucionals: 1

En resum en xifres absolutes, el número total de socis d'AsF a finals de 2007 és de 360 socis (individuals i institucionals).

Tresoreria

L'exercici 2007 s'ha liquidat sense dèficit. En la part d'ingressos s'ha comptat amb 5.380 € procedents de les quotes dels socis individuals i institucionals. També s'han ingressat 87.400 € en concepte de subvencions concedides per diferents administracions per a projectes concrets encapçalats per la nostra organització. En conjunt s'han ingressat un total de 92.780 €.

En concret, s'han rebut 5.400 € per a la realització del projecte "Los niños de la cárcel" de l'Uruguay finançat per la Direcció General de Memòria Democràtica del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya; 10.000 € per donar continuïtat al projecte de l'Arxiu Nacional del Sahara, per l'elaboració de nous estatuts, renovació de la web i organització de Jornades, finançades aquestes actuacions per la Subdirecció General d'Arxius i Gestió documental del Departament de Cultura i Mitjans de comunicació, també de la Generalitat; 30.000 € per a la realització de diferents projectes finançats pel Ministerio de Cultura del Gobierno de España (web AsF, Jornades AsF, Projecte Fundación Allende i Projecte Paraguay); 18.000 € per la quarta fase del projecte de l'Arxiu de la Comuna Urbana de Fès, finançat per l'Ajuntament de Barcelona; 24.000 € pel Projecte de recuperació de la documentació de las dictadures militars del Con Sud, que es treballa en cinc països (Uruguay, Argentina, Equador, Bolívia i Perú).

En el capítol de despeses, s'han finançat tots els projectes de cooperació d'acord amb els pressupostos previstos, a excepció del projecte d'ajuda a la restauració i descripció de cartells de la Fundación Allende de Xile. En aquest cas, per raons diverses no s'han pogut destinar el total de 10.000 € que teníem previst, amb la qual cosa ens cal retornar una part de la subvenció al Ministerio de Cultura. Al final de l'exercici ha resultat un balanç econòmic equilibrat.

Les despeses bàsiques de funcionament de l'ONG (lloguer del local, secretaria, suport comptable i jurídic, telèfon, etc.) no han superat els 5.130 €. S'han pagat 3000 € per la renovació de la web de la ONG, i 4.300 € per l'organització de les Jornades d'AsF,

celebrades el passat novembre, sobre el paper del cooperant (finançades ambdues actuacions amb l'aportació del Ministerio de Cultura). D'altra banda s'ha signat un conveni amb la Universitat Pompeu Fabra per l'assessorament en l'estudi i elaboració dels estatuts d'una nova confederació internacional formada per organitzacions semblants a la nostra. L'aportació d'AsF ha estat de 3000 €.

Projectes de cooperació i solidaritat en l'àmbit dels arxius i el patrimoni documental.

Projecte d'organització de l'arxiu de la Comuna Urbana de Fes (Marroc)

Durant l'any 2007 s'ha continuat treballant en el projecte de classificació i descripció de l'arxiu històric i administratiu de la Comuna Urbana de Fes. S'ha constituït un equip de treball estable format pel personal de la pròpia administració amb el que s'ha inventariat i informatitzat una part important de la documentació històrica. Al mateix temps s'ha traslladat part de la documentació històrica a un dipòsit fora de la pròpia administració i en el centre de la ciutat, que facilita una millora en la conservació de la documentació, tot i que a la vegada s'està buscant un emplaçament per construir un nou edifici per l'arxiu històric.

Aquest projecte iniciat l'any 2004 s'està realitzant amb la col·laboració i el suport econòmic de l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Entre els seus objectius es pretén organitzar la documentació històrica de l'època del Protectorat francès així com l'arxiu administratiu i de gestió de la Comuna Urbana. L'idea global parteix de la concepció de definir i implementar un Sistema de Gestió Documental en la corporació municipal de Fes.

Projecte d'organització de l'Arxiu Nacional Saharai

D'acord amb l'estudi de prospecció dels fons documentals que es va fer l'any anterior, AsF va acordar col·laborar amb el poble saharai per a organitzar l'Arxiu Nacional Saharai. Una de les prioritats que es varen detectar va ser la necessitat de donar formació bàsica en arxivística al personal responsable de la seva organització i funcionament. En aquest marc durant l'any 2007 es varen desplaçar als campaments saharais de Tinduf (Argèlia) quatre arxivers que durant els mesos d'octubre i novembre varen impartir a tot el personal de l'arxiu, coneixements bàsics en arxivística, que és varen complementar amb pràctiques, mitjançant la documentació que es custodia en el propi Arxiu Nacional.

El projecte ha estat possible amb la col·laboració de la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (Generalitat de Catalunya).

Projecte de recuperació dels arxius i documents de les dictadures militars del Con Sud en Llatinoamèrica.

Durant l'any 2007 s'ha continuat treballant en aquest projecte seguint els criteris que es varen establir a l'any pasta. Cadascun dels grups de treball ha anat continuant desenvolupant la tasca del cens dels fons documentals dels arxius de les dictadures militars de Llatinoamèrica. En aquest marc s'ha impulsat el cens partint d'una metodologia de treball comuna que possibilitarà comptar amb un inventari homogeni i amb una estructura similar en tots els països on s'està realitzant de manera que permetrà, en un futur, consultar les dades informatitzades d'una forma global.

A finals del 2007 podem dir que ja és una realitat la recopilació de dades sobre els arxius i fons documentals relacionats amb les dictadures militars d'alguns països com són Argentina, Uruguai, Perú, Bolívia i Brasil.

Aquest projecte es realitza en conveni amb la Generalitat de Catalunya (Direcció General de la Memòria Democràtica del Departament de Relacions Institucionals i la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació).

Projecte de col·laboració amb el Centre de Documentació i Arxiu per a la defensa dels drets humans. Corte Suprema de Justícia del Paraguai.

El Centre de Documentació i Arxiu per a la defensa dels drets humans amb seu a la ciutat d'Asunción (Paraguai) conserva l'arxiu de la policia militar del general Stroessner (1954-1989), també denominat arxiu del terror en el marc del denominat Operatiu Còndor.

Arxivers sense Fronteres ha col·laborat en el procés de digitalització del fons documental que es conserva en aquest arxiu de forma que serà més àgil la consulta de la documentació. Al mateix temps durant l'any 2007 s'ha realitzat un curs de formació bàsica adreçat al personal d'aquest arxiu i a més, es va convidar a assistir a representants d'institucions i entitats interessades en conèixer la metodologia arxivística d'organització dels fons documentals.

El projecte va ser possible per la col·laboració de la Subdirecció General de Archivos Estatales del Ministerio de Cultura de España.

Projecte de col·laboració amb la Fundació Salvador Allende. Santiago de Xile.

Durant l'any 2007, Arxivers sense Fronteres ha signat un conveni de col·laboració amb la Fundació Allende amb l'objectiu d'organitzar, catalogar i digitalitzar els cartells que conserva aquesta institució. El conjunt de documents és conformat per 787 cartells, que varen ser utilitzats en diverses campanyes publicitàries realitzades pel govern del president Allende i conformen una col·lecció única que reflecteix la ideologia política del partit de la Unitat Popular quan governava a Xile.

Aquest projecte s'ha realitzat en col·laboració d'Arxivers sense Fronteres-Perú que ha participat en l'assessorament tècnic i específic del tractament dels cartells i al mateix temps gràcies a la subvenció econòmica que la Subdirecció General de Archivos Estatales del Ministerio de Cultura de España va atorgar a Arxivers sense Fronteres.

Grups de treball, congressos, jornades:

IV Jornades d'Arxivers sense Fronteres: *Els cooperants, l'eix de la cooperació.*

Els dies 9 i 10 de novembre de 2007 van tenir lloc a la sala d'actes del Museu Marítim de Barcelona les **IV Jornades Internacionals d'Arxivers sense Fronteres**. La trobada es va dedicar, en aquesta ocasió, als *Cooperants: l'eix de la cooperació*.

La inauguració de les Jornades fou duta a terme pel Subdirector General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Sr. Ramon Alberch i Fugueras; el Director General del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona, Sr. Roger Marcet i per la Presidenta d'Arxivers sense Fronteres Sra. Mariona Corominas.

La primera ponència fou presentada per Claudia Estrada de la Unitat d'Estudi i Anàlisi de la Procuradoria dels Drets Humans de Guatemala i va tractar sobre un projecte concret: *La recuperació dels Arxius de la Policia Nacional a Guatemala*. En total, uns 8.000 metres de documentació recuperats d'uns arxius utilitzats, bàsicament, per a la repressió en l'època dictatorial del país.

El mateix divendres, l'advocat Lluís Batlló, membre de Juristes sense Fronteres, exposava una interessantíssima ponència a l'entorn de l'*Estatut del cooperant*.

Del dissabte al matí, destaca per la seva qualitat professional i humana la ponència del jurista Carlos Jiménez Villarejo, ex Fiscal anticorrupció de l'Estat que va tractar el tema dels *Fons públics i transparència a les ONG's*.

Finalment, una taula rodona composta pels cooperants: Francesc Mateu (Director d'Intermón-Oxfam a Catalunya), Teia Pascual (Col·legi de Metges de Girona – Ajuda), Ignasi de Juan (Educació sense Fronteres), Mariona Corominas (Presidenta d'Arxivers sense Fronteres) amb la conducció i moderació de la periodista Mònica Terribas i amb la intervenció del públic assistent es posaven sobre la taula diverses qüestions a l'entorn del món de la cooperació.

Col·laboració amb el *Seminari Internacional "Veritat, Justícia i Reparació davant la impunitat dels crims d'estat"*.

Arxivers sense Fronteres va ser invitada a participar en el Seminari Internacional que organitzà Entrepueblos amb el títol *Veritat, Justícia i Reparació davant la impunitat dels crims d'estat*. En el marc d'una taula rodona AsF va explicar el projecte de recuperació dels arxius de les dictadures militars de Llatinoamèrica que està duent a terme en diversos països de Sudamèrica com són Uruguai, Argentina, Perú, Bolívia i Equador. Aquest projecte s'emmarca en el reclam social dels ciutadans d'aquests països que desitjan conèixer la veritat dels fets ocorreguts durant les dictadures militars, a més d'exigir justícia i la reparació dels danys físics i morals que varen patir totes les víctimes, en una etapa de sistemàtica violació dels drets humans.

AsF a El Puerto de Santa Maria (Cádiz)

Durant la segona setmana de maig de 2007, Arxivers sense Fronteres, va presentar els projectes que porta a terme en el marc de les jornades sobre *"La función social y cultural de los archivos"*, organitzades per la Fundació Provincial de Cultura de la Diputació de Cádiz.

AsF a Sevilla

A finals de setembre Arxivers sense Fronteres, va presentar els seus projectes i la seva trajectòria a les Jornades sobre *"La normalización en la gestión de documentos en los Archivos: MoReq, Iso 15489 y normas relacionadas"* organitzades per la Conselleria de Cultura de la Junta de Andalucía.

Relacions amb consells i coordinadores

Coordinadora d'Associacions Professionals de l'Estat Espanyol:

Durant l'any 2007 s'han realitzat dues reunions de treball en el si de la Coordinadora d'Associacions Professionals d'Arxivers de l'Estat Espanyol (CAA). S'han impulsat

diversos projectes, entre ells s'han creat dos grups de treball, un destinat a impulsar el tema dels estudis universitaris en arxivística i l'altra, el del perfil professional dels arxivers.

Al mateix temps s'han impulsat altres projectes com la participació dels arxivers en les comissions de treball de l'AENOR, la col·laboració del Congrés Internacional d'Associacions Professionals, la pàgina web, entre d'altres.

Arxivers Solidaris

Continuant amb la dinàmica d'aquests últims anys Arxivers sense Fronteres ha col·laborat amb el grup de treball d'Arxivers Solidaris vinculat a la Secció d'Associacions Professionals d'Arxivers del Consell Internacional d'Arxius (ICA/SPA).

Consell Consultiu Internacional del Projecte de recuperació de l'arxiu històric de la Policia Nacional de Guatemala.

Els dies 21, 22 i 23 de març de 2007, a la Ciutat de Guatemala va tenir lloc la constitució del Consell Consultiu Internacional, que dona suport internacional al projecte de recuperació de l'arxiu històric de la Policia Nacional que abraça la totalitat del segle XX i recolzat per la Procuraduría de los Derechos Humanos de Guatemala, al qual va assistir la vicepresidenta Sra. Fina Solà Gasset en representació d'Arxivers sense Fronteres, com a membre de l'esmentat Consell Consultiu.

El Consell Consultiu Internacional (CCI) està integrat per persones i entitats de diversos països, relacionats amb els drets humans i la recuperació de la memòria dels pobles. Hi són representats, entre altres, la Fundació iraquiana per la memòria, la Comisión provincial por la memoria de Argentina, el Grup Benetech amb el seu programa de drets humans, el Centro de documentación y Archivo para la protección de los derechos humanos de Paraguai, el National Security Archives (EUA), la Vicaria de la Solidaridad de Xile, el Centre de documentació de Cambotja, Arxivers sense Fronteres, etc.

Els membres del CCI presents, entre ells, la representant d'AsF, van visitar les instal·lacions de l'arxiu i van poder comprovar el gran volum de documents localitzats que oscil·len al voltant dels 80 milions de folis, dels quals fins ara se n'han pogut digitalitzar al voltant de 2 milions.

El projecte el dirigeix el Sr. Gustavo Meoño i les directrius tècniques arxivístiques han estat elaborades per professionals de l'arxivística.

Els membres del CCI van donar fe de la gran importància d'aquest projecte i del seu abast mundial, del reconeixement professional del treball realitzat i del gran valor per la humanitat, així com de la importància del dret d'accés públic a aquests arxius com a un dret democràtic.

Difusió

S'han realitzat al llarg de l'any algunes activitats de difusió de les activitats d'AsF. Entre d'altres es va realitzar la presentació dels principals projectes que s'estan duent a terme en el marc de les jornades de l'Associació d'Arxivers de Catalunya celebrades durant el mes de maig de 2007 en la Seu d'Urgell.

Publicacions

Al llarg de l'any s'han editat els butlletins 15 i 16 on s'ha de destacar un resum dels projectes més importants que s'han realitzat enguany, així com les activitats i acords de la Junta Directiva d'AsF. Aquests números del butlletí també es poden consultar en la web.

WEB

La renovació de la Web d'AsF ha estat un dels aconteixements més importants d'aquest any 2007. Amb una estructura molt més àgil i amb nous continguts, el passat mes de maig varem poder inaugurar la nova pàgina WEB de la nostra entitat. En ella es pretén donar més difusió als projectes de cooperació que estem realitzant i fomentar la comunicació de les activitats que realitza la nostra entitat a l'entorn dels arxius i la defensa dels drets humans.

L'actualització de la WEB ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Subdirecció General de Archivos Estatales del Ministerio de Cultura.